

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРИЇ

Українознавство

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЖУРНАЛ

**Номер 4 (45)
2012**

КИЇВ – 2012

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 4 (45)
2012

Журнал засновано
в лютому 2001 року

ISSN 2227-5959

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Редакційна колегія

КОНОНЕНКО П.П. – голова колегії
доктор філологічних наук, професор, академік

Засновник – **Науково-дослідний інститут українознавства**

The founder is the
**Science and Research
Institute
of Ukrainoznavstvo**

Видає **Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії (раз на три місяці)**

Published once in three
months by the **National
Research Institute
of Ukrainoznavstvo
and World History**

**Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО**
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

Petro KONONENKO
editor in chief
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

**Перший заступник
головного редактора
Тарас КОНОНЕНКО**
доцент, кандидат
філософських наук,
завідувач відділу
філософських
та етнопсихологічних
проблем українознавства

Taras KONONENKO
first deputy of the
editor in chief
head of philosophical
and ethno-
psychological problems
of Ukrainoznavstvo
department,
candydat nauk, docent

Заступник головного редактора Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

**Бугров В.А., Лукашенко В.В., Наливайко С.І.,
Коротя-Ковальська В.П., Лебединська Т.М.,
Мельник Л.М., Ренке Т. Л., Токар Л.К.,
Фігурний Ю.С., Чолану Л.В., Шкрібляк П.В.**

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 18764-7564ПР від 09.11.2011 р. про державну ре-
єстрацію друкованого засобу масової інформації, ви-
даного Державним комітетом інформаційної політи-
ки, телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано **вченою радою** Національного
науково-дослідного інституту українознавства та
всесвітньої історії Міністерства освіти і науки, молоді
та спорту України (протокол № 9 від 25.12.2012 р.)

Національний науково-дослідний
інститут українознавства та всесвітньої історії
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 238-05-43
www.nrius.org.ua
e-mail: journal@nrius.org.ua

Електронне наукове фахове видання «Українознавство»
відповідно до рішення вченої ради (протокол № 3
від 31.10.05) щодо поширення журналу в мережі Інтернет
розповсюджується за адресою:

<http://www.ualogos.kiev.ua>

© Національний науково-дослідний інститут українознавства
та всесвітньої історії
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2012

Багров М.В., доктор географічних наук, академік,
член-кореспондент НАН України
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баканідзе О.А., доктор філологічних наук, професор,
академік
Борисенко В.К., доктор історичних наук, професор
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Гомотюк О.Є., доктор історичних наук
Денисенко А.В., кандидат історичних наук
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних наук,
професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, професор
Згуровський М.З., доктор технічних наук, професор,
академік НАНУ, академік Академії педнаук України
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Кононенко Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Мацюк Г. П., доктор філологічних наук, професор
Михайленко М. І., доктор філософських наук, член-
кореспондент НАНУ
Мокренко А.Ю., професор Національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, професор
Недюха М.П., доктор філософських наук, професор
Ничкало Н.Г., академік АПН України
Обушний М.І., доктор політичних наук, професор,
академік АНВШУ
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Попович М.В., доктор філософських наук, професор,
академік НАНУ
Сазаненко Г. С., кандидат педагогічних наук
Степаненко М.І., доктор філологічних наук, професор
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Стріха М.В., доктор фізико-математичних наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук

*Редакція залишає за собою право на мовно-
стилістичне редагування рукописів і передруків
відповідно до норм чинного Правопису, яке не
змінює позиції автора. Наукові статті в галузі іс-
торичних наук зараховуються як фахові згідно з
постановою Президії ВАК від 06. 10. 2010 року
№1-05/6, наукові статті в галузі філософських
наук зараховуються як фахові згідно з постано-
вою Президії ВАК від 08. 07. 2009 року №1-05/3,
наукові статті в галузі філологічних наук (мово-
знавство) зараховуються як фахові згідно з по-
становою Президії ВАК від 01. 07. 2010 року
№1-05/5*

**Автор несе відповідальність
за фактичний виклад матеріалу**

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П. Культура. Українська культура: стан, проблеми, перспективи.....6

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Борисенко В. Українознавчі студії Пантелеймона Коваліва (1898–1973 рр.).....14

Розділ II ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Калакура Я. Апробація та публікація українознавчого дослідження, впровадження його результатів і захист кваліфікаційних робіт.....20

Слободян Л. Голодомор 1932–1933 років як спосіб морально-психологічного та духовного нищення українського села.....26

Вичівський П. Зовнішньополітичний курс України в інтерпретаціях польських та російських істориків.....33

Хоменко О. Українська людина і українська земля в національній художній словесності XV – першої половини XVI століття.....37

Чирков О. Історія України XV– XVIII століть у вільній енциклопедії – Вікіпедії українською мовою.....48

Губський С. Роль авіаційних частин Гетьманату та Армії УНР (1918–1920 рр.) у боротьбі за державність: до історіографії питання.....55

Ворончук І. Рід Загорівських у приватному й публічному житті шляхетського соціуму Волині XVI – першої половини XVII століття.....61

Висотін М. Втрати мирного населення Волині від голоду у період 1648–1657 років.....69

Тіменик З. Українознавчі засади ідеї істинності і повноти (між)релігійних комунікацій.....75

Степанчук О. Проблема «унормування» правового статусу православної церкви в 20–30-х роках XX століття на Холмщині.....78

Безпалько В. Соціальні стосунки у шляхетському середовищі XVI століття (за актовими джерелами).....83

Розділ III МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Шляхова В. Сучасні тенденції функціонування власних імен людей.....90

Смольницька О. Філософська інтерпретація мовних знаків на матеріалі літературознавчих досліджень у Київському університеті кінця XIX – початку XX століття.....95

«Українки в історії. XX–XXI століття».....100

Розділ IV УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Токар Л. Культура в системі самопізнання й самостворення українського народу.....102

Умебеясі М. Порівняльний аналіз елементів календарної обрядовості українців та японців.....105

Пиріг Л. Поштова марка – про Україну у світі.....109

Мірчук І. Роля культури в житті української діаспори.....114

Кривонос В. До 60-ліття Української школи в Пасейку.....116

Лозова М. З історії української освіти та культури в Бразилії.....119

Пранчук Т. Вишивка Чернігівщини: традиції і сучасність.....122

Даренська В. Хрещення Русі як світоглядна трансформація.....127

Осипчук О. Особливості трансформації культури українців у 90-ті роки XX століття.....131

Кухар В. Явище субкультури хіпі в світі і на українських теренах.....135

Якубовський І. Музей-садиба Івана Козловського як культурологічний центр.....141

Борисенко В., Пономаренко А. Підсумки роботи Міжнародної науково-практичної конференції у форматі круглого столу «Проблеми культури в українознавстві. Традиції та сучасні тенденції розвитку» (8–9 листопада 2012 року, м. Київ).....145

Коткова М. Проблеми розвитку медійної сфери новітнього українознавства.....148

Семенова О. Кустарний шкіряний промисел українців Середньої Наддніпрянщини в кінці XIX століття.....151

Розділ V УКРАЇНА - ЕТНОС

Баран В., Томенчук Б. Археологічні дослідження Галичинської могили 1991 р.....162

Фігурний Ю. Українське етнодержавонацієтворення на Правобережжі у 1684–1795 роках в українознавчому вимірі.....167

Наливайко Ст. Авестійська *Ранха*, ведійська *Раса* й українська *Рось*.....175

Крисаченко В. Особливості державного та соціально-політичного устрою в Україні у XIV–XVII століттях.....183

Телегуз А., Луцкай В. Етнологічна концепція етностворення українців.....193

Розділ VI ОСВІТА

Короб А. Навчально-методичний комплект для загальноосвітніх навчальних закладів: понятійно-термінологічний аналіз та критерії впровадження у навчальний процес.....200

Левицька Н. Методика викладання гуманітарних дисциплін у ВНЗ Наддніпрянщини (друга половина XIX – початок XX століття).....205

Присяжна Т. Методичні рекомендації до викладання українознавства у загальноосвітніх навчальних закладах.....	211
Новотна В. Українка, що підкорила світ (Історія життя Соломії Крушельницької) (6 клас).....	213
Дудар О. Архітектура України (7 клас).....	219
Дудар О. Традиційні українські прикраси від давнини до сьогодення (7 клас).....	223
Литвинчук Н. Особливості загальної обізнаності школярів про традиційні промисли і ремесла (етнографічно-статистичний аналіз).....	226
Петрук В. Філософський аспект сучасної освіти.....	231
Фесік О. Підсумки Конкурсу.....	235
Кононенко П. Майбутнє українознавства.....	236
Кононенко Т. Українознавчий конкурс для студентів та молодих учених – наука вільного думання.....	237
Дзюба О., Варзар Т. Модель визначення сертифікаційного рівня В2 з української мови.....	238

Розділ VII УКРАЇНА І СВІТ

Данилюк-Кульчицька О. Дослідження української мови та її діалектів вченими Східної Словаччини.....	244
Федоренко Є. До 80-ліття геноциду проти українського народу.....	247
Чернієнко Д. Внесок С.Попова у вивчення українського населення Південного Уралу.....	250

Розділ VIII ЕКСПЕДИЦІЙНЕ УКРАЇНОЗНАВСТВО

Чирков О., Сцібан О., Гула В. Річка Либідь давня і сучасна: від джерел до гирла.....	256
---	-----

Пасемко І. Село моє – життя мого колиска!.....	261
XVII Міжнародна науково-практична конференція.....	264
Рекомендації Міжнародної науково-практичної конференції (21 вересня 2012 р.).....	266
Поп'юк Я., Зузяк Л., Зеленчук І. Фестивальний вогонь гуцульського етномистецтва в центрі Гуцульщини.....	268
Вітаємо!.....	272

Розділ IX РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Ермоленко С. Концепція створення підручників «Українська мова» для 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів.....	276
Фігурний Ю. Україна, слов'яни й українці у світовій цивілізації та культурі.....	279
Борисенко В. Історіософський погляд на традиційну культуру українців найдавніших часів до XVIII століття.....	281
Чирков О. Карта «Козацька Україна XVI–XVIII ст.» – обкрояна історія буремних століть.....	283
Гомотюк О., Ярошинський О. Праця, на яку давно очікували українознавці.....	285
Толочко Д. «Магдебурзьке право» та розвиток місцевого самоврядування в Україні.....	288
Чернієнко Д. Перша енциклопедія про українців у Росії.....	290
Іванченко О. Презентація книги Б. Гральюк, З. Злоді «Русалка Дністрова. Перша книга українською мовою в Хорватії».....	291
Лазарева В. Огляд Міжнародної наукової конференції.....	294
Пономаренко А. Всеукраїнські наукові читання на пошану Світлани Ермоленко.....	295

*Повідомляємо вас,
що виданню «Українознавство»
присвоєно передплатний індекс
91509*

*Журнал включено до
«Каталогу видань України»
на 2013 рік*